SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1090

av Lili André (KD)

Stärkande av svensk halvledarindustri och försörjningsberedskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, med utgångspunkt i befintliga strategiunderlag och pågående svenska och europeiska initiativ, bör ta fram en samlad nationell strategi med en tidssatt handlingsplan för forskning, innovation, utveckling och tillverkning av halvledare och strategiskt viktiga elektroniska komponenter i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strategin bör stärka förutsättningarna för kommersialisering, kompetensförsörjning, investeringar och industriell uppskalning i Sverige samt innehålla tydlig ansvarsfördelning, finansieringsbedömningar och mätbara mål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strategin bör stärka Sveriges försörjningsberedskap och bidra till Europas förmåga att utveckla och tillverka strategiskt viktiga halvledare och elektroniska komponenter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Halvledare och elektroniska komponenter är grundläggande för ett modernt samhälle. De behövs i bland annat energisystem, telekommunikation, transporter, medicinteknik, industriell automation och försvarsmateriel. Tillgången till dessa komponenter är därför en fråga om både ekonomisk konkurrenskraft och samhällets förmåga att fungera vid störningar och kriser.

Sverige har stark forskning och betydande kompetens inom flera delar av halvledarområdet. Det finns goda förutsättningar inom bland annat krafthalvledare, sensorer, mikrosystem, kretskonstruktion, radio- och mikrovågsteknik samt fotonik. Utmaningen är att skapa bättre förutsättningar för att omsätta denna kunskap i konkurrenskraftiga produkter, växande företag och tillverkning i Sverige.

Under våren 2026 presenterade Semiconductor Sweden och Svensk Elektronik, i samverkan med bland andra RISE och FMV, ett strategiunderlag för Sveriges halvledarsektor till 2035. Även Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien har uppmärksammat behovet av att stärka övergången från forskning till industriell produktion. Dessa arbeten ger viktiga utgångspunkter för fortsatta insatser.

Regeringen har också genomfört satsningar på strategiskt viktig teknik och gett Vinnova uppdrag som berör halvledare, forskning, innovation och deltagande i europeiska samarbeten. Det finns därmed en grund att bygga vidare på. Nästa steg bör vara att samla insatserna i en nationell strategi med en konkret och tidsatt handlingsplan, framtagen i nära samverkan mellan näringsliv, universitet, forskningsinstitut och berörda myndigheter.

Strategin bör tydliggöra vilka delar av halvledarindustrin och tillverkningen av elektroniska komponenter Sverige har särskilt goda förutsättningar att utveckla. Prioriteringarna bör utgå från industriell efterfrågan, svenska styrkeområden, långsiktig konkurrenskraft och behov inom samhällsviktig verksamhet. Även komponenter baserade på etablerad teknik behöver beaktas när de har stor betydelse för industrin eller försörjningsberedskapen.

En central uppgift bör vara att underlätta steget från forskning och prototyper till tillverkning i större skala. Företag behöver tillgång till miljöer där konstruktioner och tillverkningsprocesser kan utvecklas, provas och verifieras. Strategin bör därför behandla tillgången till prototyptillverkning, pilotproduktion, renrum samt test- och

demonstrationsmiljöer. Små och medelstora företags möjligheter att använda sådan infrastruktur bör särskilt uppmärksammas.

Arbetet bör omfatta hela kedjan från material och kretskonstruktion till komponenttillverkning, kapsling och testning. Kopplingen till den bredare svenska elektronikindustrin är viktig för att nya komponenter ska kunna utvecklas tillsammans med de företag som använder dem. En starkare samverkan mellan tillverkare och användande industrier kan bidra till både innovation och långsiktig efterfrågan.

För att fler investeringar ska kunna genomföras behöver strategin identifiera hinder för såväl utbyggnad av befintlig verksamhet som nya etableringar. Det gäller bland annat tillgång till kapital, kompetens, tillförlitlig elförsörjning, vatten och lämpliga etableringsområden. Förutsägbara och effektiva tillståndsprocesser är också viktiga. Möjligheterna att kombinera privata investeringar med svenska och europeiska finansieringsinstrument bör tas till vara.

Eventuella offentliga stöd bör grundas på tydliga bedömningar av samhällsnytta, marknadsförutsättningar och risker samt utformas i enlighet med EU statsstödsregler. Stöden bör ha tydliga villkor och följas upp. Ambitionen ska vara att utveckla verksamheter som kan bli långsiktigt konkurrenskraftiga.

Kompetensförsörjningen behöver vara en integrerad del av strategin. Sverige behöver kunna utbilda, vidareutbilda och rekrytera ingenjörer, forskare, processtekniker och produktionspersonal. Samverkan mellan utbildningsanordnare och industri bör stärkas, liksom möjligheterna för studenter och forskare att arbeta nära industriella tillämpningar.

En stärkt svensk halvledarindustri bör samtidigt bidra till bättre försörjningsberedskap. Strategin behöver därför identifiera vilka komponenter och tillverkningssteg som är särskilt kritiska för samhällsviktig verksamhet och totalförsvaret. Beroenden av råvaror, produktionsutrustning, konstruktionsverktyg och tillverkning utanför Sverige och Europa behöver ingå i bedömningen.

Utifrån denna kartläggning bör det prövas var svensk produktionskapacitet är motiverad och var europeiskt samarbete, alternativa leverantörer, möjlighet att ersätta komponenter eller beredskapslager ger störst nytta. Tillverkning i Sverige stärker försörjningen först när även viktiga beroenden i den övriga leveranskedjan beaktas.

Sverige bör eftersträva ökad egen förmåga inom strategiskt viktiga områden och samtidigt bidra till en starkare europeisk halvledarindustri. Genom samarbete och

arbetsfördelning inom Europa kan svenska styrkor komplettera andra länders kompetenser och produktionskapacitet. Internationell handel och samarbete behöver förenas med åtgärder som minskar sårbarheten för allvarliga leveransstörningar.

Strategin bör bygga vidare på befintliga analyser och initiativ för att begränsa dubbelarbete. Handlingsplanen bör ange ansvariga aktörer, prioriterade åtgärder, tidsramar och finansieringsbehov. Resultaten bör följas upp genom mätbara mål för exempelvis investeringar, industriell uppskalning, kompetensförsörjning och minskade kritiska beroenden.

Med en samlad och långsiktig inriktning kan Sverige skapa bättre förutsättningar för att fler innovationer utvecklas och tillverkas här. Det kan stärka företagens konkurrenskraft, skapa kvalificerade arbetstillfällen och bidra till ett mer motståndskraftigt Sverige och Europa.

Lili André (KD)